

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۲۷

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

یکشنبه ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۹ - سوم شهر محرم ۱۳۴۹

قیمت اشتراك سالیانه ۱۲ تومان
داخه: ۱۰ تومان
تک شماره: یکقران

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه یازدهم خرداد ماه ۱۳۰۹ (سود مجریه ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

۱ (تصویب صورت مجلس	۴ (طرح و تصویب لایحه استفاده منحصص شبلی
۲ (معرفی معاون وزارت اقتصاد ملی و تقاضای طرح لایحه	۵ (طرح و تصویب لایحه اعتبار نگهداری راه آهن
استخدام مسیو واهر نکامف	۶ (موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
۳ (تصویب ۳ فقره مرخصی	

مجلس يك ساعت و سه ربع قبل از ظهر بیست آقای دادگر تشلیک گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس سه شنبه ۶ خرداد ماه در آقای موید احمدی (منشی) قرائت نمودند

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (نمایندگان - خیر)

آقاسید یعقوب - قبل از دستور

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

رئیس - آقای فیروز آبادی

[۲ - معرفی معاون وزارت اقتصاد ملی و تقاضای

فیروز آبادی - قبل از دستور

طرح لایحه استخدام مسیو واهر نکامف]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟

عین مذاکرات مشروح یکصد و بیست و هفتمین جلسه از دورده هفتم تقنینیه (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده است : غائبین اجازه - آقایان : حیدری - نوبخت - امیر عامری
 محمد ولی میرزا - عدل - کاشانی - لرستانی - عراقی - صادقی - اورنگ - نیوروش
 غائبین بی اجازه : آقایان : عبدالحسین خان دیبا - میرزا حسنخان وثوق - بوشهری - شریعت زاده - دکتر امیر انلم - اعظم زنگنه
 آفازاده سبزواری - قوام - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - آقا رضا مهدوی - حاج حسین قاسمی مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقاملك
 دیر آمده بی اجازه - آقای آفایان

وزیر امور خارجه و کفیل وزارت اقتصاد ملی (آقای فروغی) ...
ضمناً اجازه میخواهم از نمایندگان محترم که آقای بیات را
به معاونت وزارت اقتصاد ملی معرفی بکنیم (صحیح است)
و همچنین تقاضا میکنم اگر موافقت میفرمائید چنانکه
چند روز پیش از این عرض کردم لایحه استخدام متخصص
رنگ رزی را امروز جزو دستور قرار دهند خیلی متشکرمی شود
جمعی از نمایندگان - دستور

[۳- تصویب سه فقره مرخصی]

رئیس - چند فقره تقاضای مرخصی از کمیسیون
عرایض رسیده است قرائت میشود :

خبر مرخصی آقای بیات

آقای بیات نماینده محترم بواسطه مسافرت تقاضای
۱۲ روز مرخصی از ۱۴ اردی بهشت نموده و پنجاه تومان
از مقرری مدت مزبور را برای تعمیر مقبره خیارم تخصیص داده اند
کمیسیون با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم میدارد .

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای وثوق

وثوق - موافقم

رئیس - مخالفی نیست ؟

فیروز آبادی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

فیروز آبادی - بنده چون يك مقداری را تخصیص
به يك امر خیری داده اند موافقت میکنم و از مخالفت
با آن صرف نظر میکنم و امیدوارم دیگران هم همین

رویه را تأسی کنند
رئیس - موافقین با مرخصی آقای بیات قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد خبر دیگر قرائت میشود :

خبر مرخصی آقای حسنعلی میرزا دولتشاهی

آقای حسنعلی میرزا دولتشاهی نماینده محترم نظر
به تقاضای اهالی کلیایکان و لزوم مسافرت برای رسیدگی
بامور محلی تقاضای بیست روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند
کمیسیون با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - بالاخره آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مرقومه دیدم که اهالی کلیایکان
تقاضا کرده بودند نه ایشان تشریف ببرند بجهت اصلاحات
آنجا و یکقدری هم اظهار تشکر کرده بودند از اینکه
برایشان کار کرده بودند اگر ایشان تشریف ببرند آنجا
و يك رضایتی یا يك تلگرافی از اهالی آنجا نیاید که
ایشان اقداماتی کرده اند مخالفه ولی امیدوارم که
تلگرافی رضایتی از اقدامات ایشان برسد .

رئیس - آقای زوار

زوار - درست توجه فرمودند آقا مخالفت غریبی فرمودند
بنده همیشه نظریات آقا را قابل تقدیر و تقدیس قرار
میدادم در این جور مخالفت ها ولی این دفعه بی لطفی
فرمودند اهالی محل تقاضا کرده اند که بروند و بامور محلی
رسیدگی کنند و در این موقع چطور میتواند یک نفر
نماینده محلی برود و از جیبش خرج کند و در آنجا
بامورات محلی رسیدگی کنند مطابق ماده صد و بیست
نظامنامه کمیسیون عرایض تشخیص داده است که عذر

* در پایان جواب بیانات (قبل از دستور) آقای آقاسید یعقوب بیانات فوق را اظهار نمودند

[۴ طرح و تصویب لایحه استخدام متخصص شیمی]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به استخدام مسیو
واهر نکامف قرائت میشود :

خبر از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی
لایحه شماره ۴۶۵۵ دولت راجع به استخدام مسیو امین

واهر نکامف متخصص شیمیست و حضور نمایندگان دولت
در کمیسیون بودجه مطرح و مورد مطالعه و رفع گردیده
و توضیحاتی که از طرف نمایندگان دولت قیام فرمودند
کمیسیون با استخدام متخصص مزبور بسمت شیمیست اداره
گمرکات و تربیت شاگردان و معلمی در شعبه رنگرزی
مؤسسه قالی بافی موافقت و راپورت خود را برای

تصویب مجلس شورای ملی بشرح ذیل تقدیم می دردد
ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه
میدهد مسیو امین و اهر نکامف را بسمت شیمیست اداره
گمرکات و برای تربیت شاگردان متخصص و کار کردن در
شعبه رنگرزی مؤسسه قالی بافی مدت دو سال از تاریخ
تصویب این قانون استخدام نماید

ماده دوم - حد اکثر حقوق سالیانه شیمیست مزبور
چهار هزار و هشتصد تومان است که از محل بودجه اداره
گمرکات پرداخته خواهد شد

ماده سوم - سایر شرایط استخدام مسیو اهر نکامف
عین مطابق مقررات سایر مستخدمین دولتی گمرکات
خواهد بود که بموجب قانون ۲۵ خرداد ۱۳۰۴ معین
گردیده است

رئیس - مذاکره در کیفیت است . آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده از این جا تعجب میکنم که
سالها است ما در مدارسمان با اشخاصی که میروند در
خارج در علم شیمی و فیزیک کار میکنند و زحمت میکشند
معلوم میشود حالا که ما متخصص نداریم هیچ عالم شیمیست
نداریم اگر داشتیم از خارج ما تمیزقیم متخصص بیرونی
که در سابق شنیدم ماهی دو بیست تومان بوده است و

موجه است و این خبر تقدیم شده است .
رئیس - موافقین با مرخصی آقای دولتشاهی قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خبر مرخصی آقای فتوحی
قرائت میشود :

مرخصی آقای فتوحی

آقای فتوحی نماینده محترم برای رسیدگی بامور محلی
تقاضای دو ماه مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند
کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم
میدارد .

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض بنده این بود که آقای فتوحی
دو ماه مرخصی خواسته اند بدون اینکه مبلغی از آنرا
تخصیص امر خیری بدهند هر چند جواب داده خواهد
شد که این مرخصی بجهت امورات محلی است نشاء الله
همین ترتیب است ولی خوب بود که در همین مجلس بیات
مقداری از حقوق این مدت را تخصیص به امورات
خیریه میدادند که بنده هم موافقت کنم .

رئیس - آقای فرشی

فرشی - تصور میکنم در جلسه قبل هم توضیح داده
که بعضی از آقایین نمایندگان آذربایجان که مرخصی
میخواهند برای داد رسمی زلزله زدگان میروند و علاوه
بر این آقای فتوحی هم صد و پنجاه تومان از حقوق خودشان
برای زلزله زده گان داده اند و باز هم غیر از این داده اند
و گمان میکنم که آقا در این موقع مخالفتشان را پس بگیرند
بهرتر است .

فیروز آبادی - وقتی که این کمک ها را کرده
باشند بنده مخالفتی ندارم .

رئیس - موافقین با مرخصی آقای فتوحی قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند) تصویب شد

در این مسائل وارد بوده اند اطلاع دارند که يك كسي است كه چند سال است در اینجا بوده است و داخل خدمت بوده است و خدمت هم کرده است و از روی علم و تجربه که ما باحوال این داریم محتاج میدانیم هنوز خود مان را باینکه يك مدت دیگری هم در اینجا باشد و در دو قسمت خدمت بکند هم در اداره گمرک خدمت میکند و سابقاً هم میکرده است مدتی و حالا هم میخواهیم کمترت او را تجدید کنیم که در مؤسسه قالی که در آنجا ما میخواهیم نسبت برنگ قالی يك مطالعاتی بکنیم و يك اقدامی بکنیم خدمت بکنند چنانکه سابقاً عرض کرده نقشه رنگ قالی یکی از مسائل مهم ترقی و ترویج قالی است يك اقدامی کرده باشیم که بوجود این آده برای آن محتاج هستیم البته این را تصدیق میفرمایند که دولت ایران همیشه اینطور بوده ولی امروز بخصوص يك دولتی نیست که بجهت بخواد يك اشخاصی را از خارج استخدام کند و يك پول مفتی به او بدهد امروز آن جور نیست و به وجود این متخصص محتاج هستیم. امید وارم با این عریضی که کرده تصدیق بفرمایند که بوجود این آده محتاجیم و زودتر تصویب بفرمایند

رئیس - آقای کازرونی مخالفید؟

کازرونی - بلی

رئیس - بفرمایند

کازرونی - بنده اصولاً با استخدام هر متخصص موافقم مخصوصاً با استخدام این آدم هم مخالفتی ندارم چیزی که باعث شد كه بنده اسباب تصدیق آقایان را فراهم کنم یکی دوماطلب است. در اینجا قیدی میکند که استخدام این آدم را ما برای دوام لازم داریم یکی بجهت گمرک و دیگری بجهت مؤسسه رنگ قالی (احتشام زاده - و مدرسه) بنده فکر که میکنم می بینم این آدم البته بنا بر این باید در مرکز باشد لیکن گمرک شیمیستی که لازم دارد بایستی در نقاطی باشد که در

آنجا با قالی بافته و ساخته میشود و یا خارج میشود بایستی در بنادر باشد و سرحدات بایستی در نقاطی که قالی بافته میشود که در آنجا تشخیص بدهد که نقشه اش چیست و رنگش ثابت است باینست لیکن يك نفر شبیهست بودنش در مرکز برای چیست یعنی همه وقت و هر روزه بتواند از مرکز بنقاط لازمه برود و تشخیص بدهد که آب این رنگ رنگ ثابت است یا نیست البته این غیر عملی است به این که قالیها را از مرکز عمل یعنی از سرحدات به مراکز قالی بافته میشود بطهران برسد بیاورند و از نظر آقا بگذرانند و این نقیض کند که آب ثابت است یا ثابت نیست این هم که غیر عملی است البته آقایین خوب مسبقند که قضیه تشخیص رنگ ثابت از غیر ثابت در گمرکات فوق العاده اسباب زحمت تجار و صادر کنند و از باب صنعت قالی شده است بطوریکه تجار متفق الرأی میکنند ما حاضریم برای تهیه قالی صادره از ایران صدی دوازده تأدیه کنیم اما دچار این مشکلاتی که در گمرک تخت تشخیص رنگ ثابت از غیر ثابت ایجاد میشود نشده باشیم و راستی يك مشکلاتی برای آنها ایجاد میشد که قوه تحملش را نداشتند اولاً يك تبعیضاتی میشد در صورتی که يك مال که از يك کارخانه یا يك طرح بعمل آمده و حواله دو مؤسسه تجارتي فرستاده میشد بکیش بسم اینکه رنگش ثابت است بدون تعرض رد میشد و بکیش که در دست تاجر دیگر بود بسم اینکه این رنگ ثابت نیست و رنگ خراب مخلوط دارد صدی دوازده از او مطالبه میکردند این تاجر بدبخت چه کار کند اصل قالی مال يك صاحب بود مال يك کارخانه بود چون دست دو نفر بود دو معامله با او میکردند به گمرک شکایت میشد میگفتند نخش را بفرست این جا تا این نخ را بدهیم به شیمیست و به بینیم و تجزیه کنیم که جوهر دارد یا نه این هم که غیر عملی بود بالاخره در هر صورت بنده عرض میکنم این آدم برای این موضوع گمان نمیکنم وجودش مفید باشد. و اما در خصوص مؤسسه رنگ رزی برای قالی بنده تصور میکنم قالی ما نفاستش و امتیازش بر سایر

قالیها از حیث رنگ از این جهت است که رنگ علفی باشد رنگ طبیعی باشد که خود ایرانی تهیه کنند اما با رنگهای غیر طبیعی که این شخص متخصص درش تخصص دارد و تعلیم میدهد برای قالی چندان مفید نیست و بنده این عرض را که میکنم از روی هوا و از خود درآر نیست قالی در صورتی رنگش خوب است چنانکه عرض کرده که رنگ علفی باشد و بنده تصور میکنم چنانکه الان خدمت حضرت اشرف وزیر مختره اقتصاد مالی عرض کرده که هنوز يك متخصصینی در رنگرزی در ایران در نقاط مختلفه وجود دارند مخصوصاً بنده خود متصدی و مباشر بوده سالی هزارها طاقه چهلواری و سایر پرچه رنگرزی ثبت مختلف علفی میشد برای قالدك و چیزهای دیگر که از ایران خارج میشد و آنها هنوز هم به خودشان زنده هستند یا نوه هاشان هستند که رنگهای فوق العاده ثبت فوق العاده خوب میتوانند تهیه کنند که این رنگها برای قالی مفید است برای رنگهای غیر شیمی در آذربایجان و سایر نقاط اشخاصی هستند که میتوانند رنگ طبیعی تهیه کنند و چنانکه وعده دادند و در نظر دارند البته از آنها هم استفاده خواهند کرد روی این دو نظر و این دو مقصدی که در نظر گرفته اند این آده را بنده فکر میکنم که برای هیچکدام اینها محل احتیاج نیست و چندان لزومی ندارد اما اصولاً بکنفر شیمیست بیاوریم و مراد را یعنی شاگردان را تربیت بکنند بضرر رنگرزی جدید بنده موافقم اما در این دو قسمت بنده لازمه بود این توضیحات را بدهم

مخبر کمیسیون بودجه (آقای بناسانی) - فرمایشی که آقای کازرونی فرمودند در قسمت اول راجع بعملیاتی بود که این متخصص در اداره گمرک خواهد کرد نظریاتمان اصولاً صحیح است باین جهت با طرز بیانی که خودتان کردید و فکری که خودتان کردید ما اگر بخواهیم مأمورینی بیاوریم برای گمرک یک عدد زیادی متخصص لازم است برای هر گمرکی بکنفر لازم است و محلهای گمرکات را باید در نظر گرفت و يك متخصص آورد برای تشخیص

این دفعه ماهی چهار صد و کسری تومان شده است اولاً تعجب میکنم که چرا ما نباید متخصص داشته باشیم اگر هم داریم چه شده است که این شخصی را که کمتر از آنها در سابق استفاده کرده بودیم حالا دو مقابل تقریباً شده است در این جا بنده از این نظریات مخالفم و امیدوارم که از داخله خودمان اقبالاً از این اشخاصی که میفرستند به اروپا و بودجه تحصیلانشان از مجلس میگذرد با آن بودجه های هنگفت يك تحصیلانی کرده باشند که لاقول يك متخصص شیمیست داشته باشیم که حالا مجبور نشویم برویم از خارج بیاوریم در صورتیکه این اشخاصی که از خارج آمده اند (بنده هیچوقت ببخود اظهار قدر دانی نمیکنم) غالباً اشخاصی که آمده اند بفتح مملکت ما قده نزده اند و به نفع خودشان قده زده اند

وزیر امور خارجه (آقای فروغی) راست است که مدتی است جوانهای خودمان را میفرستیم بخارج و تحصیل میکنند اما این مدتی را که میفرمایند سالها است میگذرد سه سال و چهار سال است و بکنفر متخصص تربیت شدنش آقا دارالفنون (فیروز آدی - دارالفنون آقا) دارالفنون يك مبحث دیگری است بنده ممکن است تاریخ دارالفنون را اینجا عرض کنم برایشان تا به بینید چی است و بعلاوه يك عده متخصص خودمان داریم اتفاقاً در شیمی کمتر جوانهای ایرانی رفته اند و خودشان را داخل این خط کرده اند ضعیب رفته است طب خوانده اند حقوق خوانده اند حالا این اوقات مهندسین میروند تحصیل میکنند اما شیمی خیلی کم رفته اند این یکی و ثانیاً این را عرض کنیم به آقا که هر قدر متخصص از خود ما این اوقات تحصیل میکنند در اروپا برگردند باز هم از حوائج ما کم نخواهد شد و ما همیشه تا يك مدتی محتاج خواهیم بود باینکه متخصص از خارج هم بیاوریم بعلاوه اینهایی که اینجا داریم البته در کار هستند و خواهند بود و باز محتاج هستیم و دیگر اینست که این شخصی که فرمودند این شخصی است که همه آقایان آقایانی که

رنگ و بوی دیگر شما اصلاً دولت صرف نظر کند از این تمیزها و این نظارت‌ها البته تصدیق میفرمائید بنا شکایتهائی که میشود با راپرتهائی که از مأمورین خارجه میرسد وضعیت قلمی ما از حیث رواج و بنکس است راجع بوضعیت کمونی بالاخره دولت ناچار است که یک عملیات و یک اقداماتی بکند که یک بهبودی در وضعیت ایجاد قلمی احداث شود چه از حیث رنگ و چه از حیث نقشه چه از حیث کار و یکی از طرفش این است که یک تقری باشد که اولاً رنگهائی که وارد ایران میشود و بمصرف قلمی میرسد اینها را تشخیص بدهد که این رنگها ثابت است یا بدست تصدیق میفرمائید که اگر این متخصص را ما بخواهیم مأمور کنیم فرضاً به گمرکات طرف کرمانشاه که فقط رنگهائی که آنجا وارد میشود رسیدگی بلند تصدیق میانیم که عملی نیست برای آن که از سایر جاها باز میماند پس بهتر این است که در مرکز باشد و آن چیزهائی که مورد نظر میشود و مورد اختلاف میشود و مأمورین گمرک نباید به بینند اگر اختلاف حاصل کردند آن را بظهران میفرستند و او تشخیص میدهد و این راه دیگری ندارد مگر اینکه شما سی چهل نفر متخصص شیمیست بپسورید و در تمام گمرکات یک نفر بگذارید که از نقطه نظر مراجعه مردم سهلتر باشد (افسر - صد و شصت نفر میخواهد) حالا بلی آن نقاط کوچک را هم بخواهیم حساب کنیم صد و شصت نفر میشود. اما در قسمت مدرسه که فرمودید که یک مدرسه عالی کاملی برای رنگ رزی دولت تاسیس کرده و یک معلمین عالی مقامی را برای اینکار استخدام کند و این هم از اشخاص و یکی از آن معلمین عالی مقام باشد کیه برای این مدرسه استخدام شود نظر این نیست عجله برای نمونه و برای اینکه یک عده شاگردان یک چیزهای مقدماتی اولاً یاد بگیرند در اینجا در تحت تعلیماتی قرار گرفته اند و البته شاگردانی که از این مدارس بیرون میآیند متخصص شیمی و رنگ شناسی و تمیز رنگ نخواهند شد آنطور که شما در نظر دارید با اعتباری که برای حقوق این

منظور است با این که دوشغل را رجوع میکنند باین آدم و دو گونه انجام وظیفه از این شخص می خواهند رو بهمرفته اگر حساب کنید بیش از این از این شخص نمیتوان توقع داشت حالا اگر شما نظرتان این است که یک تعلیمات خیلی مفصلي در يك مدرسه مختصری بشود و آن تشکیلاتش فراهم شود عجله شاید دولت صلاح ندانسته و موجباتش فراهم نیست امیدواریم در آتی موجباتش شاید بیشتر فراهم شود و این آدم سابق هم بوده است و چیزی نیست که تازه استخدام کرده باشیم و از نقطه نظر طرز کار آنطوریکه نمایندگان دولت میگفتند خیلی قابل توجه است و شاید جاهی دیگر هم میخواهند این آدم را و ممکن است او را ببرند و دولت مقتنم شمرده از نقطه نظر اینکه بوده است هم در قسمت گمرک هم در قسمت شعبه آن مدرسه و یک کار هائی کرده است حالا هم دولت موافق است با حقوقی که بنظر بنده خیلی مناسب است او را استخدام کنیم و خوب است شما هم موافقت کنید و نظریات خودتان را بگذارید برای آتی

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - فراموش کرده بودم که کمیسیون خارجه هم ملیت متخصص شیمت را تصدیق کرده است راپرت او را قرائت نکردند آقایانیکه موافق با ورود در شورمواد هستند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:
ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد مسیو امیل واهرنکامف را بسمت شیمیست اداره گمرکات و برای تربیت شاگردان متخصص و کار کردن در شعبه رنگرزی مؤسسه قالی برای مدت دو سال از تاریخ تصویب این قانون استخدام نماید.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بنده موقعی که این لایحه در کمیسیون مطرح بود يك اطلاعاتی داشتم آنچه بعرض آقایان رسانده و تأسفانه آقای تشریف نداشتند که اجازه شد اینجا عرض کنم برای آنکه قضیه تجدید نشود يك پیش بینی هائی شده مسیو واهرنکامف همینطور که آقایان فرمودید يك آدم مطبوعی است و بهتر از این شخص هم کسی را نمیتواند و صحیح است ولی بطوریکه بنده اطلاع دارم بطوریکه بنده تمس پیدا کرده بوده راجع به این قضیه سبب آنکه ایشان همین وظیفه را داشتند در مدرسه رنگرزی موظف بودند که آنچه تدریس بلکنند تعلیم بدهند بطوریکه شاید بود این وظیفه را انجام نمیدادند و غالباً در ساعات درس حاضر نمیشدند و بین جهت مدرسه رنگ رزی که تدریس بیست و هفت نفری است جمعاً با آنچه مراجع میگردند و این کار را پیدا کرد برای غیبتهای متواتری که مسیو واهرنکامف کرد از حضور در کلاس درس شاگردها مفرق شدند و رفتند بی کارشان چونکه بنده دولت دارم هم در دوره گمرک موظف بود در آنجا يك استخدام کردی داشت و از آن طرف هم در مدرسه موظف بود و غالباً ترجیح میداد که اوقات کارش را و ساعات درسش را در قسمت کارهای گمرک تمام کرده باشد و غالباً شاگردها مفرقتند برای ساعاتی که مقرر و معین بود برای فرا گرفتن تعلیم و مسیو واهرنکامف نبود و مراجعت میگردند و بالاخره ایشان تلمن میگردند و بعد از چندین مرتبه میگفتند من يك گرفتاریهائی دارم که امروز را نمیتوانم بیایم و بالاخره باشد جلسه دیگر نتیجه این شد که مدرسه رنگرزی با اینکه بطوریکه عرض کردم با آن رغبت تمامی که در ابتدای تشکیل و تاسیس این مدرسه برای مردم بود در نتیجه این اهمال یواش یواش از بین رفت عده شاگرد که از روز اول يك عده زیادی بود اخیراً رسیده بود به پنج شش نفر و آن پنج شش نفر هم حاضر نمیشدند بالاخره دولت مجبور شد آن مدرسه را منحل کند بالاخره آقای بیات که سابقه در این قضیه دارند بهتر از

جریان مسبوقتند و بنده این قضیه را در کمیسیون بودجه عرض کرده و اجازه میدادم که در این قسمت واقعاً وزارت اقتصاد هي يك تصمیماتی بگیرد که این جریان دو مرتبه تجدید نشود یعنی آن ساعاتی که برای درس ایشان معین میشود آن ساعات را مکلف ایشان حاضر شوند و اگر حاضر نشد بهمین نسبت از مقرری روزانه اش کسر کنند بنده در این باب يك پیشنهادی تهیه کرده بودم ولی خوب است که این منظور در نظامنامه هائی که نوشته خواهد شد و بالذات ایشان ضمیمه میشود در آنچه قیوم شود و حالا بطور امارت عرض کرده که این سابقه در آنچه بوده و این را رعایت بفرمایند که تجدید نشود

معاون وزارت اقتصاد هي - (آقای بیات) البته هم نظری که نمائنده شما در اینجا فرمودند يك نواقصی این مدرسه رنگرزی داشته اند ما نمیتوانیم کار کنیم (بعضی از نمایندگان - بشدت) عرض کرده مدرسه رنگرزی در سابق يك نواقصی داشت که البته در آتی امیدواریم آن نواقص را نداشته باشد ولی بیستی قدر دانی بلکنیم از مسیو واهرنکامف که يك بیات شاگردان خوبی با همین نواقص تربیت کرده است بنده معرفی میدانم شاگردانی که در عراق هستند پیش کپالیهای خارجه اند دوست تومان حقوق میگیرند و بیش مؤسسات خارجه در رنگرزی کار میکنند البته معاون است يك نواقص جزئی هم در کار باشد ولی این دلیل نمیشود که ما بگوئیم این آدم خدمت نکرده یا بدکار کرده البته هم قدر دانی میکنیم و هم سعی میکنیم در آتی اگر يك نواقصی باشد رفع شود و بری معاصی اینجا دوسه نفر از شاگردان خیلی خوب مدرسه سابق رنگرزی را که تربیت کرده بودند و مدتی هم در کارخانجات مختلفه اروپائی کار کرده اند آنها را در نظر گرفته اند که هم بتواند مسیو واهرنکامف بکارهای گمرک خودشان برسد و هم باین قسمت بعضی از نمایندگان - کافی است

ملک مدنی - مخالفم

رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم بنده در اصل این لایحه عرضی ندارم. يك قسمت از نظریات بنده را آقای اعتبار گفتند که در کمیسیون بودجه سابق که بنده هم عضویت داشتم این مذاکرات شد ولی يك نظریاتی داشتم که چون آقای وزیر اقتصاد تشریف دارند می خواستم بعرضشان برسانم، انتظار داشتیم که در اینموقع که يك لایحه برای کمیته يك شخص متخصص برای رنگرزی قالی بمجلس از طرف حضرتعالی تقدیم میشود يك لایحه جامع و مفیدی باشد که همان لایحه نباشد که سابق تهیه شده زیرا مسئله رنگرزی يك قضیه است که تأثیر عمده در قسمت فرش بافی دارد و محاسنش هم بعقیده بنده بیش همه روشن است و یکی از قدمهایی که بعقیده بنده باید وزارت اقتصاد ملی بردارد که عمی باشد و از جنبه حرف تجاوز کند بن است که توجه بکند این مسئله فرشهای جوهری اساساً مبدل شود فرشهای رنگ ثابت و این هم پیشرفت میکند مگر اینکه دولت در يك نقاطی که مرکز قالی بافی است مثل خراسان، درمان یا عراق و ملایر و آن قسمت غرب دولت خودش يك تأسیساتی داشته باشد یعنی يك شاکردانی که از همین مدرسه که آقای بیات اظهار کردند بیرون می آید به خارج دولت بروند و آن جا عملاً بان صباغهای خوبی این تعلیمات عامی و عمی را نشان داده باشند در این موضوع مخصوصاً از روزی که تأسیس وزارت اقتصاد شده است چند فقره مراسلات به بنده رسیده بود که در این مسئله که متوجه شده است و البته این اقدامات و مذاکرات هم برای این است که صادرات ممکن است ما که يك قسمت مهمتر فرش است يك سروصورت صحیحی پیدا کرده باشد و سروصورت صحیح پیدا کردنش هم منوط بین است که فرش که ذرعی سه تومان و چهار تومان ارزش استفاده میشود يك وقت و يك کار را میبرد و فرش هم که ذرعی بیست تومان سی تومان ارزش استفاده

میشود همان وقت و همان کار است این در نتیجه عملی است که در مسئله رنگ و بافت میشود. الان اگر دقت بفرمائید همین اظهاری که آقای معاون فرمودند شاکردانی که از مدرسه رنگرزی مرکز بیرون می آیند رفته اند در کمپانی های خارج مستخدم شده اند و کمپانیهای خارج از آنها استفاده میکنند مخصوصاً در قسمت عراق که خودشان اطلاع دارند در ملایر هم کمپانیهای خارجه هست و آنچه فرش خوب هست مال کمپانیهای خارج هست زیرا هر فرشی که خوب است آنها خودشان دستور میدهند و مراقبت می کنند که فرش خوب در بیاید و استفاده را خودشان می کنند و آنچه فرش بد جوهری است مال سایر صنایع تجار است که اینها قوه اداره ندارند قوه استفاده ندارند نمی توانند استفاده کنند ما باید تصدیق کنیم که تجار مملکت ما نمی توانند اینطور مؤسسات را خودشان بسازند و يك شرکی تشکیل بدهند و يك استفاده کرده باشند این از وظایف دولتی است که امروزه حاضر شده است اقتصاد مملکت را يك سر و صورتی بدهد یکی از کارهای مهم همین موضوع است و الا این مدرسه همان مدرسه است که سابقاً هم تشکیل شده بود و خود حضرتعالی هم اگر بخاطر داشته باشید مکرراً این جا مذاکره شد بنده مقصود این است که مدرسه اگر می خواهید تأسیس کنید يك مدرسه اساسی تأسیس کنید که ولایات هم ارزش استفاده کرده باشند و الا این شخص اگر نخواهد هم در قسمت گمرکی کار کند و هم نظر در قسمت مدرسه داشته باشد مگر این شخص در روز چند ساعت وقت دارد که بتواند هم بمدرسه برسد و تدریس کند و هم بقسمت های گمرکی بنده معتقدم که يك لایحه بیاورند دو نفر دیگر هم متخصص کمترت کنند بیاورند و این قدم برجسته را در اولین مرتبه که وزارت اقتصاد تأسیس شده است بردارند و ضمناً بولایات هم استفاده بدهند برای اینکه نتیجه ندارد که شما بیائید در این مدرسه شاکرد بیساورید تحصیل بکنند بعد بروند مستخدم کمپانیهای خارج بشود این ابداً مفید بحال مملکت و اقتصاد مانیست و ذره هم در فرش

بافی ما بهبودی پیدا نمیشود. چه دلیل دارد فرش خراسان که سابق ذرعی پنجتومان شش تومان بود حالا ذرعی بیست تومان سی تومان فروش می رود؟ برای این است که يك نفر بخصوص در آن جا کارخانه دارد رنگ رزی عامی تهیه کرده و استفاده میبرد ولی در قسمت های دیگر که سالهای سال است فرش بافی دارد هیچ ترقی نکرده اند و بهمان چال باقی مانده اند. برای اینجاست که دولت توجهی نکرده است این بود که بنده می خواستم مخصوصاً این عقاید و نظریاتم را بعرض تن برسانم و البته به آن حسن اعتمادی که بشخص آقای وزیر اقتصاد می هست تمام این امان و ارزو های ما البته بنویسد خودش آنچه میشود (اورنگ - صحیح است) و اینها از نقطه نظر تذکر بود که من عرض کرده. (صحیح است)

مخبر - فرمایشات آقای ملک مدنی تمام از نقطه نظر خودش صحیح است ولی ایشان دیگر مثل آقای فیروز آبادی نباید اینقدر که حوصله و کم صبر باشند باید مجال بدهند که وزارت اقتصاد می همین جور که در سایر قسمتهای مربوط به اقتصاد يك مطالعات خوبی کرده است و عنقریب شروع بعمل خواهد کرد همین جور هم در قسمت قالی مطالعاتی بلنند و آنچه مقتضی است چه از نقطه نظر مدرسه و چه از نظر سایر کارهای مربوط بین اقدام خواهد کرد این فرمایشات که املاً صحیح است و دولت هم موافق است و هم موافقم اقداماتی که فرمودید باید بشود حالا شما به يك نفر متخصص موافقت کنید اگر لازمه دانستند باز هم می آورند

رئیس - حالا کافی است مذاکرات (کفنه شد - کافی است)

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود: پیشنهاد میکنم در ماده اول عوض عبارت متخصص و کارگران در شعبه نوشته شود شاکردان و کارگران در شعبه

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - به آقای مخبر هم عرض کرده عبارت قانون که از مجلس میگذرد باید عبرت خوبی باشد شاکرد بعد متخصص میشود متخصص فعلاً معنی ندارد این بود که بنده اصلاح عبرتی را پیشنهاد کرده نوشته شود شاکردان و کارگران در شعبه رنگرزی

مخبر - بنده قبول میکنم اصلاح عبرتی است
رئیس - نظر دولت هم موافق است
کفیل وزارت اقتصاد ملی - بی
رئیس - برای میگیرید بنده اول به این صلاح آقایین موافقت قیله فرمودند

رئیس - تصویب شده داده دوره قرائت میشود
داده دوره - حد اکثر حقوق سابقه شیمیست مزبور چهار هزار و هشتصد تومان است که از محل بودجه اداره کارکات برداشته خواهد شد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - آقای وزیر اقتصاد ملی فرمودند معنوی است دولت امروز مخصوصاً این مساعیات هائی که شده است بنده هم البته عقیده دارم که این دولت وزیر جدی مثل آقای داده است که باید فوق العاده متوجه باین امور باشد و مخصوصاً وزیر اقتصاد هم هست یقیناً پول نفت نخواهد داد بنده میدانم که دولت تمیذد ولی اینها مفت میخورند یعنی کار میکنند پول میآورند بلکه میشود و همینطور که آقای اعتبار صحبت کردند بعرض شما میرسانم اگر رجوع بکنند بصورت مجلس دوره پنجم و ششم که واریت آمد راجع همین متخصص با اینکه عقیده داریم و احتیاج داریم اینها را، لازمه داریم يك تجارت بیشتری که ما داریم قالی است و در اینجا فوق العاده دولت و کارکنان دولت باید مواظبت بلنند و کار بکنند همینجوری که ما باید کار کنیم و دوایرمان زحمت می کشند و اولیای

دوات هم زحمت می‌کشند پول بآنها که می‌دهند کار ازشان بگیرند اینها هم پشت شن باد سرد خورده است کار نمی‌کنند حالا این موضوع را آقای اعتبار هم اظهار کردند آقای کازرونی هم اظهار کردند بنده هم بعرض می‌رسانم اینها که مدتی در ایران مانده اند اینها را بخدا سپارید دیگری را بیاورید. چرا؟ بعالت اینکه اینها آمده اند مانده اند اینجا را دشغاعت و راه توسط و این طرف و آنطرف دویدن را کاملاً یاد گرفته اند و ما ایرانی ها هم حقیقتاً دارای یک عمر علمی هستیم دارای یک ربح و مرونی هستیم و همیشه این که در مسئله سیاست حقیقتاً عوطف پدر نمی‌خورد بدان معنی عوطف داریم و این مخالف این موضوع است. یک موضوع دیگر اینکه در دوره پنجم و ششم حقوق این شخص ایقادر نبود حالا خواستم آقای وزیر اقتصاد می‌فرمایند در این آیین بپوشان عرض شده است که چه احتیاجی بود باسی که در دوره پنجم و ششم رأیت او آمد در مجلس مطرح شد و قبول نشد و بگذرد اینک سیصد تومانش قبول نشد چهار صد تومان شد و چه نظری در اینجا دارید در کارش و در چیزش توضیح بدهند بنده یقین دارم رأی خواهیم داد و مجلس هم رأی خواهد داد لکن یو بگویم که موقع کار کردن آنها است. پیش خودشان خیال نکنند که ما مشتری هستیم که بیایند اینجا هر قدر بخواهند ما بدهیم و کار هم نکنند و حسابهم در کار نباشد پول ایران حساب دارد بنده یک روزی (دوره های سابق) حساب نداشت اما امروز دوره پادشاه پهلوی است. یک پول هم حساب دارد ما او را هم تعقیب می‌کنیم و حساب خودمان را می‌گیریم از اینها باید حساب بگیریم اینها را باید ازشان کار گرفت.

مخبر - فوق العاده دولت مواظب است که مستخدمینی را که از خارجه استخدام می‌کند کار کنند و این آدم اگر وجودش لازم نبود دوات پیشنهاد استخدامش را بمجلس نمی‌کرد مطابق اطلاعاتی که بعضی از آقایانی که در کمیسیون بوده اند دارند دولتهای دیگر چین یا جاهای دیگر در

صدد بوده اند... (یکی از نمایندگان - مصر) بی‌مهر او را استخدام کنند و این شاید یک آدمی است که بشود از وجودش استفاده کرد و اساساً این مستخدم اداره گمرک است. و یک استفاده کلی در مدرسه از نقطه نظر تعلیمات رنگرزی و اینها میشود در هر صورت با مقایسه بحقوق یعنی اگر کارش را مقایسه بفرمائید با حقوقش چیز زیادی نیست. اما اینکه دولت باید از این متخصص استفاده کند و او کارش را انجام کند اینهم مثل سایر کارهای دولت است بالاخره دولت تمام تکالیفی را آنطوری که وجدان بهش حکم میکند باید بکنند یک قسمتش هم این است که شما بالاخره این جا را چسبیده‌اید که این کار را بکنند که مستخدمین خارجی باید انجام وظیفه کنند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای اعتبار قرائت میشود:

شرح ذیل را بعنوان تبصره ماده ۲ پیشنهاد می‌کنم تبصره ۲ - وزارتین اقتصاد ملی و مالیه مکلفند ساعاتی برای تدریس مسیو واهر تکامف معین نمایند که آن ساعات تماسی با امور اداری مشغولیه نداشته باشد و در صورتی که از حضور در ساعات درس و مؤسسه خودداری نماید بهمان نسبت از مقرری مشارالیه کسر خواهد شد.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بنده برخلاف نظریه آقای آقا سید یعقوب معتقدم که این مستخدم یک متخصص خوبی است و بایستی از وجودش استفاده کرد به علاوه در این مدت هم که در ایران بوده تجربه در این مسئله بر معلومات او افزوده و حق هم هست و همینطور هم که آقای مخبر توضیح دادند بیشتر باید توجه کنیم و واقعاً باید استفاده کنیم نه مثل سابق (آقا سید یعقوب من که مخالف نیستم) ولی بنده عقیده‌ام این است که این تبصره را در قسمت ماده زیاد

کنیم تا او بداند ما بیشتر اهمیت می‌دهیم به قسمت مدرسه تدریس و ضروری هم ندارد.

مخبر - پیشنهاد دیگری هم شده است آنرا هم هم بفرمائید قرائت کنند

رئیس - پیشنهادی در باب حقوقش شده است از طرف آقای فیروز آبادی قرائت میشود:

بنده پیشنهاد می‌کنم در ماده دوم نوشته شود که حد اکثر حقوق سالانه شصت هزار سه هزار و پانصد تومان است تا آخر

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده خیلی اظهار تأسف می‌کنم قبلی های سیصد چهار صد سال پیش ما امروزه بهترین قالی های دنیا است و همچنین رنگاشان بهترین رنگهای دنیاست و هیچ این شصت را هم نداشته‌اند و این همان ماده بودند بعد دستور بدهند و همان اطلاعاتی که خودمان داشته‌ایم قبلیهای سیصد خوب داشته‌اند در این بهترین رنگها بود و زینهم گذشته امروز قالی را چه خوب و چه بد نمی‌برند قالیهای خیلی خوب داریم که هیچ نمی‌برند یک ربع از قیمتش کسر شده است عمیقاً موضوع موجهات مان کالفرقی کردیم نمی‌برند هر کاری کردیم نمی‌برند حالا فشار می‌خواهند بیورند پس این نمایندگان از طرف چپ و راست حالا همه طاقت فشار داریم و طاقت می‌آوریم حالا حقوق این شخص را چقدر زیاد کردند در صورتی که در دوره گذشته هم با وضع خوبی بود رفتار نکردند در تربیت و تعلیم شاگردان و این سبب میشود متخصصین را علاقه مند نخواهد کرد که خوب کار کنند می‌گویند ما هر قسم ولو بد هم کار کنیم حقوق ما زیاد میشود بنده باین ملاحظه مخالفم و پیشنهاد کرده‌ام که از دو هزار و پانصد تومان حقوقش بیشتر نباشد تا بعدها که ما متخصص پیدا کنیم که بهتر از این از برای ما کار کند

کفیل وزارت اقتصاد ملی - بنده برای اینکه طلب طولانی نشود امساک می‌کنم از عراضی که می‌کنند و نظر برادتی که به حضرت آقای فیروز آبادی دارم لازم است عرض کنم بنده یکی از شخصی هستم که تاریخ این ممالکت را خوب میدانم هزار سال پیش از این اوضاع ممالکت ما یک طوری بود که نظیرش در هیچ جایی دنیا نبود و از هر جهت برعمود دنیا فوق داشتیم چه زحمت علم چه از حیث صنعت چه از حیث تجارت چه از حیث ادبیات (صحیح است) امروز این حال در ما هستیم آنچه تغییر می‌دهیم و هر تکامف است که خدمت نمایندگانی اموسمیو و هر تکامف یک آدم متخصصی است بنده شخصاً برای می شناسم خیلی هم شوق دارم و شوقم هم بنده است که موفقیت این را همیشه مستحضر کرده‌ام برای خاطر اینکه دیده‌ام و دیده‌ام که آقایان ذوق شخصی پیدا کرده و یک توجهی و علاقه به آنها قالی ایران ترقی کنند و خود بنده در این باب هم عمل کرده‌ام و بنده خودم پیشنهاد کرده‌ام که بنده امروز دیده‌ام و امروز فهم خودم هم امروز تصدیق کرده‌ام قالی ما چه نسبت یافته است و صنایع ما چرا ترقی نکرده و بعضی از ما بکنیم نبود شده و برای خواست اینکه دیگران یک وسیله است سببی یک حرفه‌های است مسجدهای برای کارهای خودشان زهر قیاس از هر رشته فر هر کرده‌اند و ما نکرده‌ایم ما که نکرده‌ایم عقب مانده‌ایم حالا یک دوره شده است که متوجه بین مسائل شده‌ایم بنده حالا باید توپ مسلسل داشت میشود با تیر آهن جنت کرد قالی ما هم همین حال را دارد و یک علم جهانی که در انگریزی ما داشته‌ایم خیلی خوب است آنوقت که دیگران داشته‌اند و این خوب بود اما حالا دیگران یک تیر تیرانی فراهم آورده‌اند که آن نمی‌گذارد آن علم جهانی و ایلاتی و دهانی قدیم ما پیش برود همینطور که دیگران سعی کردند برای ترقی صنایع خودشان ما هم باید سعی کنیم حاصل کلاه این است و اینهم که حالا سیصد تومان زیاد چهار صد تومان زیاد اینجا چانه زدن بعقیده بنده مناسب نیست.

فیروز آبادی - پس میگیره .

رئیس - آقای اعتبار پیشنهادشان را تعاقب میکنند؟ چون پیشنهادی از طرف آقای طاهری در ماده سوم رسیده است که مرجح است .

اعتبار - استدعا میکنم قرأت بفرمایند .

رئیس - در ماده سوم است . ماده سوم که حالا مطرح نیست .

اعتبار - بنده هم در ماده سوم پیشنهاد میکنم .

رئیس - موافقین با ماده دوم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم مطرح است

ماده ۳ - سایر شرایط استخدام مسیو و اهر نکاهف عیناً مطابق کلمات سایر مستخدمین بلژیکی گمرکات خواهد بود که بموجب قانون ۲۴ خرداد ۱۳۰۴ معین گردیده است

رئیس - کسی اجازه نخواسته است : پیشنهاد آقای طاهری قرأت میشود :

مقدمه منبع ریاست دامت عظمة

پیشنهاد میشود ماده سوم بترتیب ذیل اصلاح شود :

ماده سوم - ساعات دروس و تعلیمات متخصص مزبور را دولت معین نموده و سایر شرایط استخدام مسیو و اهر نکاهف عیناً مطابق کلمات سایر مستخدمین بلژیکی گمرکات

خواهد بود که بموجب قانون ۲۴ خرداد ۱۳۰۴ معین گردیده است

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - توضیح زبده ندارد فقط برای اینکه تصدیق ما بین دو تکلیف وارد نشود و دولت در کمالات ندم که با او منعقد میکند در جزء شرایط فرعی ساعات درس را هم معین کند که هم او و هم شاگردها بدانند این پیشنهاد شده است

مخبر - پیشنهاد آقای اعتبار با این پیشنهاد آقای طاهری مقابله بکنی است ولی چون ترتیبی که ایشان تنظیم کرده اند ارتباطش با این ماده بیشتر میشود این است که بنده این را قبول میکنم و پیشنهاد آقای اعتبار هم مقبول شده . اعتبار - بنده هم قبول میکنم .

رئیس - نظر دولت هم موافق است : (کفیل وزارت اقتصاد مالی - بی) موافقین با ماده سوم بترتیبی که ایشان پیشنهاد کردند قیام فرمایند . (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . مذاکره در کلیات است . مخالفی نیست ؟ (خیر) رأی میگیریم بدورقه موافقین ورقه سفید خواهند داد . (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده ۷۹ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۹۹ با کثرت ۷۹ رأی تصویب شد .

- آقایان: مسعودی - بیت - ظفری - دکتر سنک - فرماند - دکتر تقیان - اسفندیاری - اسکندری
- بزرگ تپا - مسدوق جهانشاهی - طباطبائی وادلی - مفتی - طاهری - فتوحی - محمد ولی میرزا - حاج غلامحسین ملک - رهبری - مولوی - وهب زاده - شهادت - یسائی - زوار - فهیمی - لاریجانی - ساکینیان - خواجهی - اقبال - حلائی - محمد ضیائی - حکمت - روحی - ملک زاده - شریعت زاده - غلامحسین میرزا مسعود - مصباح قلمی - عباس میرزا - شریفی - نوبخت - امیر ابراهیمی - افسر - آیدالله زاده شیرازی - اسعد - عراقی - هزار جریبی - آقا نوری - نصری - اعتبار - محمد علی میرزا دولتشاهی - میرزا یونس - قوام - سید محمد تقی طباطبائی - بشکدار - احتشامزاده - سید مرتضی خان وثوق - حاج سید محمود - حبیبی - ظریفی - اردخانی - شیخ الملك - عبدالحسین خان دیبا - دبستانی - آقا حسین آقاییان - دربابی - مقدمه - بیات ماکو - مؤید احمدی - دکتر عظیمیا - طالش خان - سید ابراهیم ضیاء - نجومی - پالیزی - کفائی - اسدی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - ذوالقدر - وضی نوری - ایزدی .

۶ - طرح و تصویب لایحه اعتبار برای نگاهداری راه آهن [

رئیس - لایحه دولت راجع باعتباری که برای نگاهداری راه خواسته اند مطرح میشود :

ساحت محترم مجلس شورای ملی

چون خطوط راه آهنی که در خوزستان و مازندران بساختن آنها مبادرت شده باید تکمیل و نگاهداری و محافظت و اداره بشود و نظر باینکه قرار داد دولت با سندیکا در نتیجه عده مراعات کثرات از طرف آن هیئت و نقض مواد آن فسخ شده و لازمه است خود دولت در صورت اقتضا مباشرت بنجوه امور فوق بنماید عملیات مزبوره اعتبار مخصوصی ضرورت خواهد داشت

لهذا عجلتاً اتخاذ تصمیم قطعی راجع بخطوط راه آهن مزبور ماده واحده ذیل را با قید دو فوریت پیشنهاد مینماید

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ دویست هزار تومان از وجوه انحصار قند و شکر را برای تکمیل و تعمیرات ضروری و نگاهداری و محافظت و اداره کردن قسمتهای خطوط آهن بین بندر شاه و بندر شاهپور که بساختمان آنها شروع شده با اختیار وزارت طرق و شوارع بگذارد و مبلغ ۱۵۰۰۰۰ تومان بابت قسط اخیر سندیکا از راه آهن جنوب را که در تاریخ ۱۱ فروردین ۱۳۰۹ بطور عینی الحساب با اختیار وزارت فوائد عامه گذاشته شده بابت این دویست هزار تومان محسوب دارد و قسمت جزئی را که باقتضای ضرورت و فوریت از این محل بمصارف فوق رسیده بابت اعتبار تصویب شده در این ماده واحده احتساب نماید

رئیس - فوریت مطرح است . آقای فیروز آبادی (نبودند) آقای یاسائی

یاسائی - بنده موافقم .

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد : (خیر) موافقین با فوریت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده واحده مطرح است .

آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - در چه بابت ؟

رئیس - در ماده واحده راجع به مبلغی که دولت برای نگاهداری راه آهن خواسته است .

فیروز آبادی - بنده راجع براه آهن بنده

چند توضیح خواستم که انشاءالله امیدواره

در جلسه آینده وزیر طرق و شوارع تشریف فرما خواهند شد و جواب خواهند داد و نمیدانستم که خط آهن بکلی تعطیل شده و چیزی که ما میخواستیم از آن نفع ببریم اول ضرر شد . راه آهن را میخواستیم ازس استفاده بکنیم . این قدری که کشیده شده حالا لاقر باید يك نفر را بگیریم که آنرا حفظ کند بکنفر بگیریم که بگذاریم آن را دزد نبرد و ضایع نشود این استفاده اول ما از راه آهن است که بابت مقداری هم باید خرجش کنیم تا بعدش نمیدانیم چه خواهد شد . بنده میخواستم يك توضیحی داده شود که غرضشان از این مخارجی که برای خط آهن میخواهند بکنند چیست غرضشان برای حفظ و نگاهداری آن است از حیث دزد و خطر و سیل و اینها یا ملاحظات دیگری است ؟

وزیر طرق و شوارع (آقای تقی زاده) - در جلسه

گذشته مختصراً عرض کردم که بموجب قوانینی که سابقاً از مجلس گذشته است مادامی که سندیکا مشغول کار بود دولت برای هر تأدیبه که بسندیکا باید بکند محتاج

باجازه جدید از مجلس نبود چون يك قانون کلی بود که دولت میتواند با سندیکا برای خط آزمایش و تکمیل آن خطی هم که سابقاً خودش ساخته بود وجوه لازمه را بموجب کنتراتها پردازد و علاوه بر این مخارج نظارت در اینکار را نیز حق داشت بدون آنکه در هر مرتبه محتاج بمراجعه بمجلس باشد تأدیه نماید مقصود از نظارت آن قسمتی بود که مراقبت داشتند در اینکه اعمال سندیکا مطابق کنترات جریب بیاید اداره هم بنام اداره نظارت تأسیس شده بود نظارت را همه حق داشتند بدون رجوع جدید بمجلس ادا کنند ولی در این اواخر بعضی مخارج متفرقه که شرحش را عرض میکنم پیش آمد کرد که ما از راه احتیاط خواستیم برای آن مخارج تحصیل اجازه صریح بنمائیم اگرچه باید عرض کنم که میشد مطابق يك تفسیری آنها را هم در جزو وظایف اداره نظارت آورد چون که نظارت يك کلمه مختصری است که برای اینکار گذاشته شده ولی در خود کنترات حقیقه نظارت شامل چند فقره کار است که تنها نظارت در اجرا نبود بلکه تحویل گرفتن و تفتیش و امور دیگر هم بود و برای نظارت نظامنامه نوشته شده بود که وظایف آنها و این تکالیف را معین کرده بود حالا در واقع برای این که این اشخاص مشغول باشند که تحویل بگیرند یا ثبت بردارند این کار مهم در واقع جزء تکالیف نظارت بود و میشد هم که از همان وجوهی که برای نظارت تخصیص داده شده بود خرج بکنند ولی چون عملیات سندیکا تعطیل شده بود و بعضی مخارج دیگر هم پیش آمد مثل اینکه گاهی ممکن است يك جائی قسمت مختصری خراب شود یا خاکریزی لازم باشد که باید فوراً بعمل آید و همینطور برای نگاهداری و محافظت لازم بود که يك اشخاصی مراقب و مواظب انبارها باشند سابقاً خود سندیکا این کار را میکرد و برای اینکارها فعلاً تصور کردیم که يك وجه جزئی (نه البته وجوه کلی) اعتبار بخواهیم چون اگر دولت بخواهد مستقیماً مباشرت بساختمان بکند

البته چندین میلیون مخارج خواهد شد ولی حالا قصد اینست يك وجه جزئی در اختیار وزارت طرق و شوارع باشد که اگر بعضی مخارج جزئی که خارج از تادیه به سندیکا و خارج از امور نظارت پیش بیاید چنانچه حالا پیش آمده است معطلی حاصل نشود چنانکه حالا برای مخارج مامورین نظارت که مامورین ثبت برداری هستند علی الحساب يك مقداری لازم شده است که در قسمت جنوب قریب دوهزار و پانصد تومان در ماه دارند و در قسمت شمال هزار و پانصد تومان در ماه تقاضا کرده اند که علی الحساب بانها داده شود بنا بر این وجهی در دسترس وزارت طرق و شوارع که مجوز قانونی داشته باشد (یعنی صریحاً و حتماً و بطور قانونی تجویز شده باشد) نبود لهذا پیشنهاد شد که این صد و پنجاه هزار تومانی که موقتاً دولت در اختیار وزارت طرق و شوارع گذاشته شده بود از آن قسط اخیری که میبایست دولت در بهمن ماه گذشته بسندیکا بابت کار در جنوب پرداخته باشد و بواسطه يك پیش آمد هائی پرداخته نشد بعلاوه پنجاه هزار تومان دیگر تقاضا شده است که برای همین تکمیل و تعمیر خرابیهای که پیش می آید موقتاً در اختیار وزارت طرق و شوارع گذاشته شود و از آن مبلغ يك قسمت جزئی در مقام ضرورت فوتی خرج شده بود لهذا خواسته شد برای اینکه مجوز قانونی داشته باشد و عمل صحیحی انجام داده شود مطابق قانونی تصویب این مخارج بعمل آید از این جهت این دوست هزار تومان تقاضا شده است که در اختیار وزارت طرق و شوارع یعنی در دسترس او باشد از این مبلغ صد و پنجاه هزار تومان که در اختیار وزارت طرق و شوارع بود يك مبلغ جزئی آن برای مخارج ضروری و فوتی خرج شده است که چنانچه عرض کردم ممکن است آنرا در تحت عنوان نظارت داخل نمود. اما راجع به تعطیل عملیات سندیکا و تعطیل راه آهن که اشاره فرمودند در جلسه گذشته هم عرض کردم و در همین لایحه هم اشاره شده است که عملیات ساختمان راه آهن در

شمال و جنوب چنانچه آقایان مسبقاً يك قسمت را بعنوان خطوط آزمایش در شمال و جنوب دولت واگذار کرده بود و اصطلاح خط آزمایش هم این بود که سندیکا برای دولت و بخرج دولت آن را میساخت و منظور این بود که بعد از آنکه تمام شد حساب بکنند که چقدر برای دولت تمام شده است یعنی خود دولت ساخته باشد این تیکه را و میزانی برای مناقصه عمومی بدست بیاید که وقتی خواستند تمام خط را از شمال بجنوب بمنقصه بيك کمپانی واگذار کنند میزانی در دست باشد چون هیچ میزانی نبود که معلوم بشود که هر کیلومتری یا هر فرسخی چقدر خرج دارد این دو قسمت خط برای آزمایش در شمال و جنوب بود و بعد از آن هم قریب سه چهارم بعد که آن قانون گذشت و بعد از آنکه آن کنترات امضاء شد و آن قانون از مجلس در ششم اردیبهشت ماه ۱۳۰۷ گذشت در هیجدهم تیر ماه همان سال هم بنا بر موجب اجازه جدیدی کنترتهای دیگری بسندیکا منعقد شد که آن قسمت هائی را که خود دولت قبل از آمدن سندیکا شروع کرده بود بتوسط مهندسین امریکائی با قدری کار کرده بود تکمیل آن را هم بعهد سندیکا واگذار کرد این دو کنترات را با دو کنترات دیگر برای نقشه برداری یا بصطلاحی که در کنترات منظور شده بود مطالعه بندر شاه و یکی مطالعه در بندر شاهپور و همچنین برای ساختمان موقتی این دو بندر و برای ساختمان پل کارون برای این کارها هم کنترتهای دیگری بسته شده بود و این عمل جاری بود و این اختلافاتی که میان دولت و سندیکا پیش آمد ناشی از تفسیر مواد این کنترات شد بالخصوص ماده ۹ کنترات ششم اردیبهشت چون هر چه خود ما اعضاء هیئت دولت و متصدیان ادارات دولتی مطالعه کردیم آن طوری که خود ما از آن می فهمیدیم تصور کردیم که اگر این بدیهی نباشد چیزی است که تقریباً مسلم است و هر کسی همان را خواهد فهمید ولی چیزی را که آنها می فهمیدند غیر از این بود و همین اختلاف تفسیر باعث اختلاف در

عمل و منجر بعدم توافق شد ولی اصل مطلب در اینجا بود که خود اختلاف در تفسیر و اختلاف در اجراء و هر اختلاف بین دولت و سندیکا پیش بیاید در این جور کارها در خود کنترات هم پیش بینی شده بود و گویا در ماده ما قبل آخر است (در نظر نیست) که در کنترات گفته شده است که هر گونه اختلافاتی که در تفسیر مواد کنترات یا در اجرای کنترات پیش بیاید طرفین باید بحکمیت رجوع کنند و ترتیب آن حکمیت هم در کنترات منظور شده بود حالا اختلاف تفسیر در اینجا پیش آمد که دولت با سندیکا اینطور توافق کرده بود که يك برآورد تخمینی مخارج کار بدهند ما از این برآورد تخمینی اینطور می فهمیم و گویا در اول امر هم همه کس اینطور می فهمد که وقتی بنای خانه را به بنا و معماری میدهد میگوید که درست آن جزئیاتش را پیش بینی کن هر چه لازم است از مصالح و کار تخمین بزن و صورتش را بمن بده پنج هزار تومان یا ده هزار تومان هر چه میشود و من این را يك جا بدقیقت بتو میدهم و وقتی که ساختی و تمام کردی و بمن تحویل دادی می نشینم حساب این را آنچه که واقعاً و حقیقه خرج شده است میکنم اگر نه هزار تومان خرج شده بود هزار تومان بمن پس میدهی و اگر بزرگتر از هزار تومان خرج شده بود من حاضر باشم کامل میل و البته حق ششست این هزار تومان را بشما میدهم و کنترات هم بهمین ترتیب نوشته شده بود که يك برآورد تخمینی که کاملاً از طرف مهندسین خبره سندیکا در شمال و جنوب تدقیق و تحقیق شده باشد و پیش بینی شده باشد به تمام جزئیات صورتش را بمن بدهد البته ما هیچوقت ادعا نداشتیم که ما خودمان هم خیلی خوب این کارها را بلدیم و میتوانیم کاملاً مراقبت و پیش بینی کنیم یا انقدر مهندس داریم که آنها میتوانند پیش بینی کنند و بهمین ملاحظه در یکی از مواد کنترات مخصوصاً اگر چه مثل نصیحت تلقی میشود ولی مخصوصاً نوشته شده بود که سندیکا تعهد میکند که با کمال صداقت و درستى در واقع بانصاف و

عدالت تجربه و سررشته و استادی خودش را بکار برد و هر چه میفهمد چنانچه لازم است در کار دقت و اهتمام نماید یعنی خلاصه اش این بود که آنچه ما نگفته باشیم و نفهمیده باشیم از روی انصاف خودش طوری پیش بینی بکند که بعدها دچار زحمت و اشکال نشویم البته يك برآورد تخمینی اینها درست کردند و بدولت پیشنهاد کردند و در کمترات منظور شده بود که آنچه مبلغ و میزان این برآورد تخمینی میشود که ظاهراً قریب پانزده میلیون میشود نصفش را دولت قبلاً بلا فاصله بعد از امضای قرارداد با هشت روز بعد از امضای کمترت با آنها نقداً تأدیه کند وقتی نصفش را داد آن نصف دیگر را به پنج عشر تقسیم بکند چهار عشر از آن را بتدریج و با قسط با آنها بنا بود بدهند ولی بتناسب پیشرفت کار (عین این عبارت در کمترت نوشته شده است که بتناسب پیشرفت کار ولی نوشته شده است مدتی را که سندیکا تصور میکند کار در آن مدت تمام میشود آن مدت باید معلوم شود چند ماه است آن چهار عشر پول هم بهمان تناسب تقسیم شود) و این چهار عشر اگر يك میلیون است و کار در ده ماه تمام میشود باید آن يك میلیون بده قسمت تقسیم شود و بعد بده تقسیم شود با آنها در اقساط ماهیانه و پس از آنکه این چهار عشر داده شد و کار هم تمام شد و ساخته و پرداخته شد و در حقیقت بکار انداخته شده است بدولت تحویل شد و دولت تحویل گرفت بعد از آن هم یکماه بعد از آن موقع قسط اخیر که يك عشر باشد از همان برآورد تخمینی بید با آنها داده شود و پس از آنکه آن يك قسط اخیر از آن برآورد تخمینی هم دادند آنوقت میآیند و می نشینند و دفترها را میآورند بحساب حقیقی کار رسیدگی میکنند و پس از آنکه بحساب رسیدگی شد آنچه که مخارج حقیقی و واقعی که آنها کرده اند آنچه را که داده اگر چیز زیادی طلبکار باشند با آنها رد خواهد کرد و همینطور اگر دولت زیادی داده باشد آنها بدولت رد خواهند کرد این چیزی است که از این کمترت ما میفهمیم و تفسیر میکنیم و تصور میکنیم که این تفسیر ما مقرون بحقیقت است و

قوت دارد اما آنها اینجور تفسیر نمیکنند: بلکه تفسیر آنها این بود که دولت مخارجی که میشود بتدریج با آنها بدهد یعنی علاوه بر اینکه برآورد تخمینی اقساطش را داده اند در ضمن کار مبالغی کارهای اضافی آنها صورت دادند (یعنی میگویند که صورت دادیم) از این کارهای اضافی بعضیها را ادعا میکنند که خود دولت حکم کرده است و امر داده است با آنها که این کار را اینجا اضافه بکنند این اگر هم واقعیت هم داشته باشد (و شاید هم داشته باشد) منحصر بیکى دوجا بیشتر نیست یکى دو فقره را هم میگویند ما تشخیص دادیم که لازم بود برای تکمیل کار پیشنهاد کردیم آنها هم اضافه شود دولت جوابی نداد آن سکوتش را بمعنی رضا تلقی کرده اند و يك قسمت اضافه کار را نه دولت سکوت کرده است و نه تصدیق کرده است و نه اصلاً پیشنهاد کرده اند خود آنها صلاح دانسته اند عمل کرده اند مخارج آنها را هم میخواهند نوشته اند که ما تجربه خودمان را بایستی بکار بیندازیم و طوری بکنیم که راه آهن درستی بشود ما هم صلاح دانستیم کردیم (آقا سید یعقوب - قیم بودند) ما در عین اینکه برای این کارهای بی اجازه شان اعتراض و ایراد داشتیم معذات اختلاف عمده از این اعتراض ناشی نشد برای اینکه شاید هم ممکن بود که دولت در آخر کار باین رسیدگی بکند ببیند اگر ضرور بوده و لازم بوده مخارجش را هم دولت اختیار داشت قبول کند ولی آنها گفتند حالا آن کارهای اضافی که ما کردیم پولش را بدهید همه آنها را پولش که قریب سه میلیون لیره برآورد کرده بودند حالا بدهید و اگر ندهید ما تعطیل میکنیم دولت مدعی بود و میگفت تمام اقساط را دادیم یعنی صدی نود پول را که صدی پنجاهش را قبلاً و صدی چهارش را که باید با قسط بدهد همه را کاملاً داده است بجز آن قسمت آخری در قسمت جنوب که چنانچه عرض کردم وقتی که حساب کردیم صد يك یعنی يك در صد از تمام پولی است که با آنها دادیم یعنی آن پولی که بایستی تا

تمام شدن راه آهن با آنها تأدیه شود نود و نه قسمت آن تماماً تأدیه شده است و يك قسمت باقی بود و آنرا هم که تأدیه نکردند و توقیف کردند موقعی بود که اخبار رسید از طرف جنوب مخصوصاً که راه آهن بر وفق مطلوب ساختمان نشده است و مخصوصاً بعد از آنکه چهار درصد را داده بودیم و تمام شده بود و میباید راه آهن تمام شده باشد بهمان تناسب در صورتیکه در جنوب نظر بقول مهندسین صدی پنجاه کار شاید بیشتر پیش رفته بود لهذا این قسمت اخیر توقیف شد پس ما با آنها گفتیم که این کارهای اضافی را غیر اضافی که کردید چون برآورد تخمینی که شما در اول کار دادید و بدولت قرار داد کرده اید که صدی پنجاه آن را قبلاً و صدی چهار را با قسط بگیری و وقتیکه صدی چهار را گرفتید تماماً راه آهن حاضر شود و تحویل بدهید و بعد از یکماه باز قسط اخیر را بگیری تمام کار را نکریدید و حالا این پولهایی که در وسط ادعا میکنید اگر هم صحیح باشد وقت تأدیه اش حالا نیست و اگر همچو اساس را ما قبول کنیم منتهی بین میشود که بطور محدود هر روز يك حسابی پیش ما بدهید و بگوئید همین امروز این را بدهید و این دیگر يك برآورد تخمینی نمیخواهد مثل این است که يك کسب يك كيسه پولی يك جائی نشسته باشد و يك معمری مشغول ساختمان يك عمرتی باشد و هر روز بگوید امروز هزار تومان بده فردا بگو بدو هزار تومان بده هر چه او میگوید بده دیگر این محتاج به برآورد تخمینی نبود بلکه برآورد تخمینی قبل و تقسیم با قسط برای این بود که دولت خاطرش راحت و مطمئن بشود این اختلاف تفسیری بود که پیش آمده بود و ما همه اشخاصی که در دولت و اعضاء ادارات بودند با هر قدر دقت و مطالعه که این کار را کرده اند از روی انصاف و حقانیت اینطور تشخیص دادند که این ملاحظه دولت اینجوری که دولت میفهمد صحیح است آنها موافق نبودند در اینکه موافق نبودند حق دارند هر جوری که آنها میخواهند بفهمند و تفسیر کنند حق

دارند ولی وقتی که اختلاف پیش آمد بایستی بحکمت رجوع بکنند نه اینکه نهیدید میکردند که اگر این پول فوراً داده نشود ماعملیات را تعطیل می کنیم و تشکیلات خودمان را منحل میکنیم و مسؤولیت این کار را بدولت تحمیل میکنیم در اواسط فروردین يك مراسله مبنی بر این نوشتند و يك صورت حساب مفصلی فرستادند که عرض کرده قریب سه میلیون ونیم بود گفتند که اگر تا بیست و هشتم ماه آوریل که الان از حفظ نمیتوانم عرض کنم چنده ماه ایرانی میشود گویا ششم یا هفتم اردی بهشت میشود یا هشتم اگر این وجود تأدیه نشود اینکارها را میکنیم دولت برای اینکه رشته پاره نشود حتی الامکان خواست با آنها مساعدت بکند اگر چه اساساً قبول نداشت که در اینموقع آنها حق مطالبه بکنند من هم دارند بلکه اگر حقی دارند در آخر کار باید حساب شود معذات حاضر شد که يك وجهی علی الحساب با آنها بدهد بدون اینکه تعیین شود از چه بابت است برای اینکه اینها اگر بگویند در مضیقه اند کار راه بیفتد و در این باب ما بقدری پیش رفتیم که درجه آخر کار بیینجا رسید که پیشنهاد شد که هفتصد و بیست هزار تومان یا ۷۲۵ هزار تومان نقد هم حاضر هستیم با آنها بدهیم علی الحساب که کار را تعطیل نکنند آنها ابتدا روی مساعدت نشان دادند که شاید بشود در این زمینه کار کردند ولی امروز که مدتشان تمام شده بود یعنی در اول ماه مه (۱۱ اردی بهشت) يك مراسله فرستادند و بما گفتند ما همانجور بده بدهید کرده بودیم اجرا کردیم و از امروز تشکیلات خودمان را منحل کردیم و عملیات خودمان را تعطیل کردیم و ما مورین ما میروند و برای شما دو هفته هم مهلت میدهم که ما مورینی معین کنید که کار را تحویل بگیرند لهذا بنده پیشان نوشتم اساساً این تحویل را که در کمترت منظور شده غیر از این تحویلی است که شما میخواهید در ظرف مدت محدودی مجبور بکنید دولت را باینجهت ما این را تحویل قانونی صحیحی تلقی نمیکند و يك ثبتي بر میداریم از مصالحی که

موجود است و اینکار عمل شد و طرفین مشغول ثبت برداری بودند تا این دو سه روز اخیر که تمام شده است این ثبت برداری و یکی از مخارجی که در ضمن این دوست هزار تومان میآید برای همین کارها است باید صرف این بشود که مأمورین اضافی برای ثبت برداری لازم بود در جنوب و شمال قریب ۲۵۰ کیلومتر در شمال که بایستی تحویل گرفته شود هم در صحرا و هم در انبارها که اینجا یکی یکی باید شمرده شود برای اینکار مخارج اضافی لازم بود و فعلاً موقتاً در دست دولت هست یعنی تا ترتیب دیگری برای اینکار داده شود البته لازم است دائماً مراقبت و مواظبت بشود اگر يك جاهائی خراب میشود یا صدمه وارد میشود فوراً مراقبت بشود و این برای مخارج زمان نقل و انتقال است تا يك ترتیب صحیحی داده شود این مبلغ تقاضا شده است اگر آقایان صلاح میدانند تصویب بفرمایند که مضبقه از این باب حاصل نشود

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادی از آقای افسر رسیده است قرائت میشود: مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی پیشنهاد میکنم در ماده واحده بجای قسمت «جزئی» نوشته شود «قسمتی را»

وزیر طرق و شوارع - بنده قبول دارم

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت میشود: پیشنهاد میکنم تبصره بر ماده واحده اضافه شود: تبصره - وزارت طرق و شوارع مکلف است صورت تفصیلی مخارجی که سندیکا کرده و از حدود کمترات خارج است برای اطلاع عموم نشر نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - به آقای وزیر طرق و شوارع که مکلف کردیم (آقا اجازه بفرمائید عرض کنم) خیلی بنده متأسف هستم يك موضوعی را که در اول جلسه باید

در این مقام که یکقدری عقب افتاده ایم از غافله تمدن اینجور گرفتاریم. يك روز آقای تقی زاده در پشت همین تریبون فرمودند که ما راه آهن بکشیم در صورتیکه آهن از خارجه بیآوریم مهندس از خارجه بیآوریم راننده راه آهن را از خارجه بیآوریم ده ده همه را از خارجه بیآوریم چه میماند برای ما زمین است و پول این که نمی شود باید خودمان را حاضر کنیم اشخاصی تربیت کنیم که راه آهن درست بشود راه آهن باین ترتیب راه آهن نیست حالا باعث سرشار براه آهن تمام این چیزها در چشم ما دیده نشد خیلی خوب راه آهن بقول آقای فهیم الملك از اینجا که میخواهیم پائین برویم راه آهن بنشینیم و برویم پائین حالا می متصل خبر دادند مطمین ما آمدند خبر دادند اطلاع دادند مستحضر کردند که در اینجا خوان بغمناست شخص اول مملکت یکمرتبه رفته است و دیده است و زحمات طاقت فرسا متحمل شده اند و کلاء رفتند اعیان رفتند تمام طبقات ما همه متوجه بودند می میرفتند وقتی می رفتند خوشحالی میکردند وقتی بر میکشند مکدر بودند میدانستیم چه خبر است دولت هم اینها را منتشر نکرد تا اینکه کار کم کم باینجا رسید این مسئله مخفی بود و در روزنامهجات ما نبود اگر یکی از روزنامهجات قوت قلبی بخرج میداد خوب يك اندازه چیزی مینوشت اما همه راه چیزرانی دانستند تا الحمدلله دولت وارد شد حال دولت میکوبد ما اینجور نوشته بودیم سندیکا می گوید ما این جور نوشته بودیم و سندیکا میاید بعد از شانزده میلیون طلا دادن ما را دعوت میکند بصلح بنده برای خاطر این که مستحضر بشویم حکومت ما يك حکومتی است که بحمدالله قیام دارد بر ملت و ملت باید مستحضر بشود چشمانشان باز بشود که بعد از این وقتی که میکوبند کمپانیها شرکت بیابند دیگر بعد از این بیزار نشویم که شرکتها نیابند کمپانیها نیابند و بدانیم که آنها يك ظاهر مشعشی دارند بدانیم باطنشان هم حقیقتاً مشعش است؟ بنده ناچار شدم چون موقعش هم رسید خواستم موافقت بکنم با آقای وزیر محترم که یکی از

بزرگان مشروطه خواه ما است و بهشان هم عشق دارم این بود که پیشنهاد کرده که آن قسمت از عملیات سندیکا که خارج از حدود کمترات است صورت حساب آن را منتشر بکنند تا همه بدانند تا دنیا قضاوت بکنند در این مسئله که دو سندیکا آمد در ایران و ما کمترات کردیم و این ترتیب آنها کردند آنوقت نروند در روزنامه های فرانسه، انگلیس، آلمان، امریکا و آنوقت بردارند از ما شکایت بکنند خوب پولها مان را خوردید کم نیست آخر هم در روزنامهجات شکایت میکنید این حکایت همان قصب است و آن گردن بریدن گوسفند

وزیر طرق و شوارع - بنده در این باب يك چیزی عرض کنم اولاً ببخشید آن چیزی که فرمودند از رجوع بجامعه ملل و لاهه که البته بطور مثل فرمودند مورد ندارد يك همچو چیزی در کمترات منظور نشده است و بلکه ترتیب حکمیت مضبوق رضی طرفین اینطور منظور شده است که هر يك از طرفین يك حکمی معین میکنند و آن دو حکم يك حکم ثالثی را بطور توافق معین میکنند و اگر توافق حاصل نشد بحکمه تمیز ایران رجوع کنند که سر حکم را معین بکنند (صحیح است) ما چون از مطلب خودمان و مدعی خودمان هیچ ترسی نداریم بحکمیت راضی بودیم و بلکه تقاضا کردیم و آنها را دعوت کردیم بحکمیت ولی چیزی که میخواهیم عرض کنم اینست که آن چیزی که موضوع اختلاف و اصل لب اختلاف بود همان اختلاف تفسیر در ترتیب تأدیه وجوه بود ما مطلب خودمان را اینجا هر دو طرفش را در جراید خارجه بیان کرده بودند که دولت ایران پول نداد و صحیح هم بود که دولت ایران پول نداد ولی آن چیزهایی که گفته شده بود بنده اینجا عرض کردم که بجهت دولت از دادن امتناع زد موضوع اختلاف این تفسیر این بوده که بنده عرض کردم و آنها موافقت نکردند و به حکمیت رجوع نکردند و این راه را پیش گرفتند ولی ایراداتی که در افواه والسنه جاری است و بیا صحبت هائی که شنیده میشود از بی

ترتیبی ها یا اینکه بعضی کارها را درست نکرده اند بنده در این باب چیزی نمیخواهم عرض کنم و میخواهم متنی کنم که این چیزها را خوبست برای موقع رسیدگی صحیحی بگذاریم برای اینکه ما میخواهیم چیزی برخلاف درستکاری و شرافت آنها گفته باشیم آنها با ما داخل یک کمتراتی شدند و یک ترتیبی قرار گذاشتند ما هم در اول امر راضی بودیم که آنها این کار را بکنند و پولهاشان را هم بدهیم و آنها هم راضی بودند در وسط کار این اختلاف پیش آمد و آنها طریقه که برای حل اختلاف منظور شده بود بطور حکمیت قبول نکرده اند و این راه را پیش گرفتند و دولت ایران این حق را داشت که مطابق ماده ۲۱ قرارداد کمترات را فسخ کند و آن ماده اجازه میدهد بدولت که کمترات را فسخ کند و جوهری را که به آنها اگر مقروض باشد و ادنی باشد ندهد مگر بآن اندازه که کار کرده اند و آنچه که گرفته اند اگر زیاد تر است پس بگیرد آنچه را هم اموال در خاک ایران دارند توقیف بکند و این کارها بعمل آمده است و آن وقتی که پس از انتظار رسیدن رایرتهای مهندسی و رسیدگی کامل از روی دفاتر و تحقیقات مهندسی و متخصصین که خواسته ایم این چیزهایی که

در السنه و افواه جاری است مسلم و ثابت نشود خوبست که ذکر می شود .

آقا سید یعقوب - استرداد میکنم و حکمیت را هم من نمیدانستم تقصیری ندارم دولت بما خبر نداد .

رئیس - آقایانی که با ماده واحده موافقت ورقره سفید خواهند داد

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۸۶ و رقره سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۹۷ با کثرت ۸۶ رای تصویب شد .

[۸ موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - از طرف جمعی از رفقا پیشنهاد ختم جلسه شده است و چون مقارن با ایام تعطیل عاشورا میشود

اگر موافقت بفرمائید جلسه سه شنبه پس فردا دستور اول راجع به محصلین باقتضای فوریتی که تقاضا

کرده اند بعد لایحه متمم بودجه

(مجلس بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

استخدام مسیو امیل و اهرنکامف بلژیکی شیمیست اداره کمرکات و معلم رنگرزی مؤسسه قالی

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد مسیو امیل و اهرنکامف را بسمت شیمیست اداره کمرکات و برای تربیت شاگردان و کار کردن در شعبه رنگرزی مؤسسه قالی برای مدت دو سال از تاریخ تصویب این قانون استخدام نماید

ماده دوم - حد اکثر حقوق سالیانه شیمیست مزبور چهار هزار و هشتصد تومان است که از محل بودجه اداره کمرکات پرداخته خواهد شد

ماده سوم - ساعات دروس و تعلیمات متخصص مزبور را دولت معین نموده و سایر شرایط استخدام مسیو و اهرنکامف عیناً مطابق کمترات سایر مستخدمین بلژیکی کمرکات خواهد بود که بموجب قانون ۲۴ خرداد ۱۳۰۴ معین گردیده است .

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه یازدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

دویست هزار تومان اعتبار از محل وجود انحصار قند و شکر برای نگاهداری و اداره

کردن خطوط راه آهن

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ دویست هزار تومان از وجود انحصار قند و شکر را برای تکمیل تعمیرات ضروری و نگاهداری و محافظت و اداره کردن قسمتهای خطوط آهن بین بندر شاه و بندر شاه پور که بساختمان آنها شروع شده باختیار وزارت طرق و شوارع بگذارد و مبلغ صد و پنجاه هزار تومان بابت قسط اخیر سندیکا از راه آهن جنوب را که در تاریخ ۱۱ فروردین ۱۳۰۹ بطور علی الحساب باختیار وزارت فوائد عامه گذاشته شده بابت این دویست هزار تومان محسوب دارد و قسمتی را که به اقتضای ضرورت و فوریت از این محل به مصارف فوق رسیده بابت اعتبار تصویب شده در این ماده واحده احتساب نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه یازدهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و نه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

اسامی رأی دهندگان - آقایان : مرتضی خان وثوق - ظفری - فولادوند - دشتی - شهزاد - ملک آرائی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - محمد آخوند - انجمنی - سید محمد تقی طباطبائی - صالحخان - محمد علی میرزا دولتشاهی - رحیم زاده - دکتر عظیمبا بنکدار - دیوان بیگی - وهاب زاده - امیر دولتشاهی - اقبال - لاریجانی - جلالی - حاج غلامحسین ملک - امین پور محسن - آقا حسین آقایان هزار جریبی - بیات ماکوئی - قراگوزلو - قاضی نوری - کبا نوری - غلامحسین میرزا مسعود - ایانخان - عباس میرزا - مسعودی - بیات - ساکنیان - مولوی - پالیزی - اسعد - طباطبائی دیبا - نوحی - جشدی - اسدی - طهرانی - ارگانی - دربانی - اعتبار - نجومی - احتشامزاده - کفائی - رهبری - ملک مدنی - مقدم - مفتی - افسر - طباطبائی وکیلی - حکمت - خواجوی - دکتر لقمان - محمد ولی میرزا مصباح قاضی - شریعت زاده - حاج سید محمود - شریفی - فرشی - دکتر سنک - دهستانی - عبدالحمیدخان دیبا - روحی - میرزا یانس - عراقی - امیر ابراهیمی - حبیبی - فتوحی - یاسانی - فهیمی - ملک زاده - فرهمند - دبستانی - مؤید احمدی - ناصری - زوار - امیر تپور - اسفندیاری - بزرک نیا - مجد ضیائی - دکتر طاهری